

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Dagmar Nygrínové a soudců JUDr. Marie Turkové a JUDr. Petra Průchy v právní věci žalobce: **N. Q. H.,** zastoupeného Mgr. Alenou Kružíkovou, advokátkou v Brně, Příkop 2a, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra**, se sídlem v Praze 7, Nad Štolou 3, pošt. schr. 21/OAM, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti usnesení Krajského soudu v Brně ze dne 9. 12. 2003, č. j. 55 Az 601/2003 - 19, a o návrhu na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti,

takto:

I. Kasační stížnost **se zamítá.**

II. Žádný z účastníků **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

III. Odměna zástupkyni stěžovatele, Mgr. Aleně Kružíkové, advokátce v Brně, Příkop 2a, **se stanoví** ve výši 2150 Kč a bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

Rozhodnutím ze dne 18. 9. 2001, č. j. OAM-5651/VL-10-ZA03-2001 rozhodl žalovaný tak, že žalobci se z důvodu nesplnění podmínek uvedených v § 12, § 13 odst. 1, 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb. o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“), azyl neuděluje,

a že se na něj nevztahuje překážka vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Své rozhodnutí žalovaný opřel o zjištění, že důvodem, pro který žalobce podal návrh na zahájení řízení, je snaha o legalizaci pobytu na území České republiky.

Proti citovanému rozhodnutí podal žalobce rozklad k ministrovi vnitra České republiky, který rozhodnutím ze dne 26. 2. 2003, č. j. OAM-2776/AŘ-2001 napadené rozhodnutí o neudělení azylu ve smyslu § 59 odst. 2 správního řádu potvrdil a rozklad zamítl, neboť se ztotožnil se závěry správního orgánu I. stupně v tom, že skutečnosti, kterými žalobce zdůvodnil svou žádost, nenaplňují podmínky pro udělení azylu podle § 12 zákona o azylu.

Rozhodnutí ministra vnitra České republiky napadl žalobce včas podanou žalobou, ve které žalovanému vytkl porušení § 3 odst. 3, § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 33 odst. 2, § 46 a § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a § 12 zákona o azylu, přičemž pokud jde o skutkové důvody, poukázal na svoji žádost o udělení azylu v České republice, protokol o pohovoru ze dne 3. 9. 2001, který s ním byl proveden, rozklad proti prvoinstančnímu rozhodnutí Ministerstva vnitra a ostatní spisový materiál, který se vztahuje k jeho žádosti o udělení azylu. S ohledem na tyto skutečnosti navrhl, aby Krajský soud v Brně napadené rozhodnutí žalovaného zrušil a věc žalovanému vrátil k dalšímu řízení.

Krajský soud v Brně usnesením ze dne 9. 12. 2003, č. j. 55 Az 601/2003 - 19 opravný prostředek žalobce proti rozhodnutí žalovaného odmítl v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“). V odůvodnění krajský soud mj. konstatoval, že soud v přezkumném řízení je vázán žalobními body, přičemž není povinen, ale ani oprávněn, dovozovat za žalobce jakákoliv tvrzení, což platí zejména pokud jde o rozsah napadení správního rozhodnutí, vymezení namítaných důvodů jeho nezákonnosti a odůvodnění v žalobě uváděných tvrzení. Podle názoru krajského soudu podání žalobce ze dne 25. 3. 2003 postrádá zejména základní náležitosti žaloby vymezené v § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s., když se žalobce omezil v podstatě jen na ohlášení nesouhlasu s napadeným rozhodnutím ve lhůtě stanovené zákonem. Soud proto usnesením ze dne 7. 7. 2003, č. j. 55 Az 601/2003 – 13, poučil žalobce a vyzval ho k doplnění podání v rozsahu uvedeném ve výroku tohoto usnesení. Vzhledem k tomu, že žalobce nijak nereagoval a podle soudu žalobcovo podání tak nadále trpělo vadami, které bránily meritornímu přezkoumání žalobou napadeného rozhodnutí v mezích vytčených žalobními body, soudu nezbylo, než přezkoumávanou žalobu v souladu s ustanovením § 37 odst. 5 s. ř. s. odmítnout.

Proti usnesení Krajského soudu v Brně podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas kasační stížnost, ve které se domáhá přezkoumání napadeného rozhodnutí z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 písm. a) a e) s. ř. s. Stěžovatel je toho názoru, že jeho žaloba splňovala veškeré náležitosti ve smyslu § 71 odst. 1 písm. a) až f) s. ř. s., včetně označení žalobních důvodů, z nichž bylo patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje napadené výroky rozhodnutí správního orgánu za nezákonné a v jejichž rámci bylo možné napadené rozhodnutí správního orgánu meritorně přezkoumat. Stěžovatel poukazuje i na pochybení krajského soudu, který se nevypořádal s ustanovením § 76 odst. 2 s. ř. s., podle kterého zjistí-li soud, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost, vysloví rozsudkem tuto nicotnost i bez návrhu, což má podle stěžovatele zásadní význam, neboť soud tím, ž odmítne jednat o podání a meritorně rozhodnout ve věci na základě

ust. § 37 odst. 5 s. ř. s., zbavuje žalobce možnosti přezkumu správního rozhodnutí, který je v souladu s ust. § 76 odst. 2 s. ř. s. povinen provést i bez návrhu. Mohlo tak dojít k situaci, kdy k vydání nicotného aktu na úrovni správního orgánu došlo, přičemž krajský soud podání z formálních důvodů odmítl a přitom nicotnost rozhodnutí správního orgánu ponechal zcela bez povšimnutí. Stěžovatel se dále domnívá, že v řízení o žalobě nebylo postupováno v souladu se zásadou rovnosti účastníků řízení, když mu usnesení o odmítnutí žaloby bylo doručeno pouze v jednom vyhotovení v českém jazyce a nikoli v jeho mateřštině. Zásada rovnosti účastníků řízení je přitom zakotvena v čl. 37 odst. 3 Listiny základních práv a svobod (dále jen „Listina“), v § 18 odst. 1 občanského řádu, v § 36 odst. 1 a 2 s. ř. s. a vyplývá i z článku 14 Mezinárodního paktu o občanských a politických právech. Z uvedených právních předpisů stěžovatel dovozuje právo účastníka řízení činit v mateřštině podání, přednesy a povinnost soudu obracet se na účastníky v jejich mateřštině, a to pomocí tlumočníka. Tato povinnost přitom nebyla podle názoru stěžovatele ze strany Krajského soudu v Brně dodržena. Stěžovatel se cítí být poškozen a diskriminován i tím, že krajský soud porušil zásadu rovnosti zbraní a princip nediskriminace. V této souvislosti odkazuje na některá rozhodnutí Evropského soudu pro lidská práva. Ke kasační stížnosti stěžovatel přiložil i návrh na přiznání odkladného účinku podle ust. § 107 s. ř. s.

K podané kasační stížnosti žalovaný sdělil, že vzhledem k jejímu obsahu se k ní nebude vyjadřovat, přičemž k přiznání odkladného účinku neshledává důvody a jeho návrh nepodporuje.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s. vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil ve své kasační stížnosti. Nejvyšší správní soud přitom neshledal vady podle § 109 odst. 3 s. ř. s., k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Kasační stížnost není důvodná.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti napadá usnesení Krajského soudu v Brně, a to z důvodu nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem v předcházejícím řízení (§ 103 odst. 1 písm. a/ s. ř. s.), a dále z důvodu nezákonnosti rozhodnutí o odmítnutí návrhu nebo o zastavení řízení (§ 103 odst. odst. 1 písm. e/ s. ř. s.). Nejvyšší správní soud se proto při projednávání napadeného usnesení soustředil na to, zda Krajský soud v Brně aplikoval na danou věc adekvátní zákonná ustanovení, popř. zda aplikovaná ustanovení správně interpretoval.

Ustanovení § 65 odst. 1 s. ř. s. umožňuje tomu, kdo tvrdí, že byl na svých právech zkrácen přímo nebo v důsledku porušení svých práv v předcházejícím řízení úkonem správního orgánu, jímž se zakládají, mění, ruší nebo závazně určují jeho práva nebo povinnosti, se žalobou domáhat zrušení takového rozhodnutí, popřípadě vyslovení jeho nicotnosti, nestanoví-li tento nebo zvláštní zákon jinak. Obsahové náležitosti předpokládané žaloby jsou upraveny jednak obecně ustanovením § 37 odst. 2 s. ř. s., určujícím formu žaloby, a odst. 3 téhož ustanovení, podle kterého z každého podání musí být zřejmé, čeho se týká, kdo jej činí, proti komu směřuje, co navrhuje, a musí být podepsáno a datováno, a jednak § 71 odst. 1 s. ř. s., kdy žaloba kromě uvedených obecných náležitostí

podání musí obsahovat označení napadeného rozhodnutí a den jeho doručení nebo jiného oznámení žalobci, označení osob na řízení zúčastněných, jsou-li žalobci známi, označení výroků rozhodnutí, které žalobce napadá, žalobní body, z nichž musí být patrno, z jakých skutkových a právních důvodů považuje žalobce napadené výroky rozhodnutí za nezákonné nebo nicotné, jaké důkazy k prokázání svých tvrzení žalobce navrhuje provést a konečně návrh výroku rozsudku. Ze žalobních bodů, jejichž nedostatek byl důvodem pro odmítnutí stěžovatelova opravného prostředku, přitom musí být zřejmé důvody žalobcova přesvědčení, že napadené správní rozhodnutí nebo jeho část odporuje zákonu nebo jinému předpisu, který má charakter předpisu právního, a toto jeho tvrzení musí být náležitě odůvodněno.

Podle § 37 odst. 5 s. ř. s. předseda senátu vyzve usnesením podatele k opravě vad podání a stanoví k tomu lhůtu. Nebude-li podání v této lhůtě doplněno nebo opraveno a v řízení nebude možno pro tento nedostatek pokračovat, soud řízení o takovém podání odmítne, nestanoví-li zákon jiný procesní důsledek. O tom musí být podatel ve výzvě poučen.

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěrem Krajského soudu v Brně, který konstatoval, že stěžovatelem podaný opravný prostředek ze dne 25. 3. 2003 postrádá některé náležitosti podle § 71 odst. 1 s. ř. s. I podle názoru Nejvyššího správního soudu je z podané žaloby patrno pouze to, kdo je účastníkem řízení, které rozhodnutí je napadáno a které jsou právní důvody nezákonnosti napadeného rozhodnutí. Zcela pominuty tak zůstaly skutkové důvody, ačkoli podle písm. d) uvedeného ustanovení musí být právě z nich patrno, z jakých i skutkových důvodů považuje stěžovatel napadený výrok (výroky) rozhodnutí za nezákonné. Odkaz na spisový materiál vztahující se k žádosti o azyl se jeví jako naprosto nedostatečný úkon stěžovatele, neboť úkolem soudů jednajících a rozhodujících ve správním soudnictví není vyhledávat jednotlivá tvrzení účastníků v různých částech správního spisu a ve vztahu k tomu pochybení správního orgánu v předcházejícím řízení, nýbrž přezkoumávat konkrétní kroky, na něž účastník řízení ve své žalobě poukáže a které specifikuje. Je to jeden ze základních rozdílů mezi přezkumem správním, kdy např. podle § 59 správního řádu odvolací orgán přezkoumá napadené rozhodnutí v celém rozsahu a je-li to nutné, dosavadní řízení doplní, popřípadě zjištěné vady odstraní, a řízením soudním, kde taková povinnost uložena není.

Ze zákonné dikce výše uvedených ustanovení soudního řádu správního je zřejmé, že jestliže podání neobsahuje zákonem stanovené náležitosti, soud vyzve navrhovatele (stěžovatele) k jejich odstranění v přiměřené lhůtě. Tato lhůta byla stanovena krajským soudem na 15 dnů. V usnesení, které obsahovalo tuto výzvu byl stěžovatel poučen o tom, jakým způsobem má své podání (žalobu) doplnit, jakož i o tom, že neodstraní-li vady podání, soud usnesením řízení o tomto podání odmítne. Na výzvu soudu stěžovatel nikterak nereagoval, ani nepožádal o případné prodloužení lhůty, která se i s ohledem k povaze předmětného úkonu, k němuž byla určena, jeví i Nejvyššímu správnímu soudu jako přiměřená. V procesním postupu krajského soudu neshledal za této situace Nejvyšší správní soud žádnou nezákonnost, neboť zcela odpovídal citovanému ustanovení § 37 odst. 5 s. ř. s. Nejvyšší správní soud vzhledem k výše uvedenému dospěl k závěru, že Krajský soud v Brně nepochybil, když z důvodu nedoplnění žaloby, pro něž nebylo možno v řízení

pokračovat, žalobu (opravný prostředek proti napadenému rozhodnutí správního orgánu) odmítl podle § 37 odst. 5 s. ř. s.

K námitce stěžovatele týkající se ustanovení § 76 odst. 2 věta první s. ř. s., podle kterého zjistí-li soud, že rozhodnutí trpí takovými vadami, které vyvolávají jeho nicotnost (např. pokud by napadené rozhodnutí bylo vydáno orgánem k tomu funkčně a věcně nepříslušným), vysloví rozsudkem tuto nicotnost i bez návrhu, Nejvyšší správní soud sděluje, že rozhodnutí ministra vnitra České republiky není stiženo nicotností, a Krajský soud v Brně tedy postupoval správně, pokud nicotnost daného rozhodnutí nedeklaroval.

Nejvyšší správní soud se zabýval i stížnostním bodem, kterému stěžovatel věnoval značnou pozornost, a to, zda nebyla porušena zásada rovnosti účastníků řízení, a s tím související zásada rovnosti zbraní a princip nediskriminace, když usnesení o odmítnutí opravného prostředku bylo stěžovateli doručeno pouze v jednom vyhotovení v českém jazyce a nikoli ve vietnamštině, která je stěžovatelovým rodným jazykem.

Soudní řád správní neupravuje způsob, jakým má soud komunikovat s účastníkem řízení, jehož mateřským jazykem je jiný než český jazyk. Na takové situace je nicméně pamatováno v § 64 s. ř. s., podle kterého nestanoví-li tento zákon (s. ř. s.) jinak, použijí se pro řízení ve správním soudnictví přiměřeně ustanovení prvé a třetí části občanského soudního řádu. Podle § 18 odst. 1 o. s. ř., v němž se promítá článek 37 Listiny, mají účastníci v občanském soudním řízení rovné postavení, mají právo jednat před soudem ve své mateřštině a soud je povinen zajistit jim stejné možnosti k uplatnění jejich práv. Podle odst. 2 téhož ustanovení o. s. ř. pak účastníku, jehož mateřštinou je jiný než český jazyk, soud ustanoví tlumočníka, jakmile taková potřeba vyjde v řízení najevo. Totéž platí, jde-li o ustanovení tlumočníka účastníku, s nímž se nelze dorozumět jinak než znakovou řečí. Z uvedených ustanovení tak plyne, že ne ve všech případech, kdy mateřštinou účastníka řízení je jiný než český jazyk, je dána povinnost soudu ustanovit takovému účastníku tlumočníka. Tato povinnost, v souladu s gramatickým, teleologickým i systematickým výkladem, vzniká soudu pouze tehdy, pokud o to účastník řízení požádá, dále dojde-li k ústnímu jednání, a pak pouze za situace, že účastník řízení by pro jazykovou bariéru nemohl účinně obhajovat svá práva v řízení před soudem, přičemž potřeba tlumočníka musí být zcela zjevná a musí z řízení vyplynout sama, tedy bez toho, aby soud aktivně zjišťoval, zda jsou naplněny podmínky stanovené v § 18 odst. 2 o. s. ř. Z žádného právního předpisu nelze dovodit povinnost soudu zasílat účastníkovi řízení překlad rozhodnutí v jiném jazyce než v češtině. Pouze rozhodnutí soudu v českém jazyce, jakožto projev svrchovanosti českých státních orgánů nad územím České republiky, je zněním autentickým a pro všechny dotčené subjekty závazným. Shora uvedené ustanovení o. s. ř., stejně jako závazky plynoucí z Listiny či mezinárodních smluv, směřují především k situaci, kdy je nařízeno ústní jednání (viz pravidelně se opakující slovní spojení „jednat před soudem“), a účastník, neznalý jednacího jazyka, by byl znevýhodněn v průběhu jednání, neboť by nemohl bezprostředně reagovat na jeho průběh (nemohl by např. odpovídat na jemu kladené otázky ze strany soudu apod.). V projednávané věci má Nejvyšší správní soud za to, že stěžovatel nebyl v průběhu řízení nikterak znevýhodněn, neboť, jak vyplývá z obsahu spisu, dokázal včasně zareagovat adekvátním procesním úkonem k ochraně svých práv, a to včetně podané kasační stížnosti.

Ze všech uvedených důvodů neshledal Nejvyšší správní soud kasační stížnost důvodnou, a proto ji podle ustanovení § 110 odst. 1 s. ř. s. zamítl.

Stěžovatel podal současně s kasační stížností návrh, aby byl kasační stížnosti přiznán odkladný účinek podle ustanovení § 107 s. ř. s. Nejvyšší správní soud o návrhu nerozhodl, neboť se jedná o věc, která byla vyřízena v souladu s ustanovením § 56 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. přednostně.

O nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl soud podle ustanovení § 60 odst. 1 věty první s. ř. s., neboť neúspěšnému žalobci náhrada nákladů řízení nepřísluší a žalovanému v souvislosti s řízením o kasační stížností žalobce žádné náklady nad rámec jeho úřední činnosti nevznikly.

Odměna zástupkyni stěžovatele, Mgr. Aleně Kružíkové, která byla ustanovena stěžovateli k jeho žádosti usnesením Krajského soudu v Brně ze dne 2. 2. 2004, č. j. 55 Az 601/2003 - 33, byla stanovena za dva úkony právní pomoci po 1000 Kč (převzetí a příprava zastoupení a vyhotovení kasační stížnosti společně s návrhem na přiznání odkladného účinku kasační stížnosti – § 9 odst. 1 písm. f/ vyhlášky č. 177/1996 Sb.), k čemuž byl přičten režijní paušál ve výši 2 x 75 Kč ve smyslu § 13 odst. 3 téže vyhlášky, celkem tedy 2150 Kč. Uvedená částka bude zástupkyni stěžovatele vyplacena do 30ti dnů od právní moci tohoto rozsudku z účtu Nejvyššího správního soudu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 27. 10. 2004

JUDr. Dagmar Nygrínová
předsedkyně senátu